

Către: Dl Vadim BRÎNZAN,
Ministru al Economiei și Infrastructurii

Nr. 32 /19-AP din 26 iulie 2019

Stimate Domnule Ministru,

Asociația Businessului European (EBA Moldova) Vă adresează cele mai înalte considerațiuni și aduce sincere mulțumiri pentru discuțiile productive din cadrul întrevederii cu sectorul privat, care a avut loc pe 23 iulie curent.

Totodată, EBA Moldova reiterează deschiderea sa în oferirea suportului necesar, prin prisma expertizei legale și celor mai bune practici internaționale, pentru soluționarea deficiențelor întâmpinate de către sectorul privat din Republica Moldova în activitatea sa economică și sporirea atractivității investiționale ale țării.

În acest context, remitem în anexă principalele priorități cu scurta descriere și propuneri de soluționare a problemelor enunțate de reprezentanții mediului de afaceri incluse în documente de poziții ale EBA, care au fost remise anterior Ministerului Economiei și Infrastructurii (*se anexează*).

Astfel, subliniem că prioritatea de bază pentru dezvoltarea mediului privat continuă a fi implementarea AA/DCFTA și reducerea oricăror bariere netarifare în acest sens. Prin urmare, prezentăm cele mai importante probleme, după cum urmează:

1. Importul de carne din UE. Cota oferită de UE pentru importul cărnii de porc, cât și a celei de pasăre, deja al treilea an consecutiv se epuizează total în trimestrul III al fiecărui an. Aceasta se datorează numărului semnificativ de traderi, care achiziționează materia primă la începutul anului, având drept scop recomercializarea acesteia la un preț net superior celui de achiziție, după epuizarea cotei oferite de UE. În acest sens, în loc să fie stimulată dezvoltarea producerii și creării valorii adăugate prin procesare, se susține activitatea traderilor, or marja de profit al traderilor este acoperită de consumatorul final.

Propunere:

- Majorarea cotei anuale de import cel puțin temporar (3-5 ani), până la redresarea situației și dezvoltarea/conformarea producătorilor locali la cererea pieței și cerințelor/standardelor UE;
- Oferirea unei cote suplimentare în exclusivitate pentru producători și elaborarea unui mecanism intern de administrare a cotelor (similar Hotărârii de Guvern nr. 400/2015 cu privire la modul de administrare a contingentului tarifar la importul în vrac a laptelui.

2. Exportul produselor de origine animală pe piața UE. Republica Moldova este în continuare restantă la capitolul exportului produselor de origine animală pe piața Uniunii Europene, ori Planul Național de Acțiuni pentru exportul produselor respective expiră în anul 2019, fără a fi înregistrate rezultate semnificative pe această cale. Mediul privat este conștient de necesitatea autorizării instituției/sistemului de stat ce ține de inofensivitatea produselor de origine animală, precum și îndeplinirii unui șir de proceduri care urmează a fi realizate până la autorizarea agenților economici din domeniile aferente.

Propunere:

- Lansarea primelor discuții/proceduri/chestionare, etc. din partea Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor pentru o avansare mai rapidă a Republicii Moldova în exportul produselor de origine animală.

3. Exportul deșeurilor de metale. Problema respectivă afectează cel mai mult unii agenți economici care își desfășoară activitatea pe baza regimului contractual Lohn și anume: agenții economici care prestează servicii de perfecționare activă, au obligația de a returna (exporta) atât produsele finite cât și resturile de

producție înapoi către proprietarul de drept al acesteia. În acest sens, deși Ministerului Economiei prin scrisoarea 04/3-3157 din 05.06.2017 a considerat că returnarea materiei prime nu este o activitate ce necesită a fi licențiată, persistă riscul interpretării diferite a normei de către alte instituții. Este necesară eliminarea riscului interpretării legislației în vigoare și aducerea unor clarități și previzibilități pentru agenți economici care activează în regim de perfecționare a materiilor prime.

Propunere:

- Amendarea anexei 1, tabelul 1, punctul 5 al Legii nr. 160 din 22.07.2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător cu includerea sintagmei “cu excepția resturilor și deșeurilor provenite din procesul de producție în cadrul regimului de perfecționare activă”, după sintagma “inclusiv în stare prelucrată”.

4. Exportul nucilor. Problema constă, de asemenea, în procedurile neclare aplicate de Serviciul Vamal la verificarea originii nucilor, odată ce cantități semnificative ale acestora sunt achiziționate de la persoanele fizice. Pe lângă toate taxele pe care exportatorii de nuci le achită în conformitate cu Codul Fiscal al RM, aceștia plătesc, de asemenea, o taxă de 5% la sursă pentru a acoperi obligația fiscală a persoanelor fizice de la care au fost achiziționate nucile. Cu toate acestea, există indicii clare cu privire la costurile suplimentare legate de exporturile de nuci din Moldova către UE, ceea ce face ca produsul autohton să fie necompetitiv pe piața mondială, în special luând în considerare evoluțiile recente la nivel mondial pe piața nucilor.

5. Consolidarea ANSA și acreditarea laboratoarelor naționale. Lipsa laboratoarelor naționale de sănătate animală acreditate, altele decât Centrul Republican de Diagnosticare Veterinară, crează costuri financiare adiționale pentru sectorul privat, dat fiind faptul că multe teste de laborator nu pot fi efectuate în Moldova și urmează a fi efectuate în România sau alte țări UE. Totodată, este imperativ să fie elaborat un sistem funcțional de gestionare a riscurilor și o supraveghere eficientă a întreprinderilor (companiilor producătoare/prelucratoare a produselor alimentare, inclusive de origine animală, abatoare etc.).

6. Registrul electronic al controalelor de stat. Deși reforma controlului de stat a fost implementată cu succes și numărul organelor de control a fost redus, registrul electronic al controalelor de stat nu este dezvoltat și există o reticență din partea autorităților centrale de a face acest registru funcțional. Lipsa de funcționalitate a Registrului respectiv afectează în mod serios legalitatea și transparența procesului de control.

7. Reforma actelor permissive. Deși numărul actelor permissive a fost redus de la 416 la 152 de acte, așteptările sectorului privat sunt de a asigura funcționarea unui Ghișeu Unic care să permită o digitalizare a procesului general și depunerea cererii în mod electronic pentru licențele și permisele necesare. Cu regret, doar EBA – Asociația Businessului European 30, Vlaicu Pârcălab Str. - MD 2012 Chișinău - Republic of Moldova Phone: +373-22-907025 - Email: info@eba.md- www.eba.md Page | 13 un număr limitat de acte permissive pot fi obținute în format electronic și nu este deocmadată posibil să fie obținute acte în format electronic la nivelul autorităților publice locale.

8. Legea cu privire la comerțul interior. Amendamentele propuse la legea respectivă au reprezentat una dintre principalele preocupări ale mediului de afaceri. Scopul primar al acesteia este de a asigura protecția diverselor companii din sectorul privat (detailiștii, angrosiștii, importatori, producători, etc.). Luând în considerare că proiectul prevederilor legale prezentat Parlamentului spre aprobare a generat multiple discuții, această lege a fost blocată până la atingerea unei înțelegeri și percepții clare al prevederilor date de către toate părțile interesate.

Propunere:

- Retragerea proiectului de lege de pe agenda Parlamentului și lansarea discuțiilor asupra proiectului dat.

9. Taxa de 2,5% pe serviciile mobile. Din 2000, operatorii de telefonie mobilă din Republica Moldova plătesc o "taxă de lux" pentru serviciile de telefonie mobilă. În 2017, Ministerul Finanțelor a propus înlocuirea acestui impozit cu o taxă generală de 1,5% pe veniturile din telecomunicații. Inițiativa a fost abandonată din cauza rezistenței unui din cei mai mari operatori de Internet alternativi. Este important de menționat că serviciile de internet mobil deja depășesc 40% din volumul vânzărilor și este incorect de a taxa suplimentar doar internetul mobil și nu cel prestat la punct fix, distorsionând mediul concurențial. Actualmente suma acestei taxe se ridică la circa 90 milioane lei anual.

Propunere:

- Anularea taxei de 2.5 % pentru serviciile de telefonie mobil.

10. Tarife pentru portabilitatea numerelor și eliminarea tarifului pentru roaming. Problemele în domeniul TIC țin de revizuirea tarifelor aplicate pentru portabilitatea numerelor și ajustarea costurilor aferente administrării bazei de date centralizate, suportate de prestatorii de servicii de telecomunicații electronice. Totodată eliminarea tarifelor de roaming pentru Republica Moldova sunt foarte binevenite. Având în vedere că toate statele membre ale UE beneficiază deja de această posibilitate de liberă comunicare, prin eliminarea tarifelor de roaming pentru statele Parteneriatului Estic se va consolida și mai mult comerțul cu servicii dintre Moldova și UE, iar susținerea tuturor instituțiilor UE, în special a Comisiei Europene, este crucială în acest sens.

11. Taxe pentru poluarea mediului. Legea 1540/1998 este una discriminatorie și încalca principiul "Tratamentul Național" al Organizației Mondiale a Comerțului, la care Republica Moldova este parte, prin care statul trebuie să garanteze tratament egal pentru produsele importate și cele produse local.

Totodată, ratele aplicate taxei pentru ambalaj se vor răsfrânge în mod absolut inechitabil asupra produselor alimentare, ponderea taxei în prețul final fiind foarte semnificativă. Consecințele acestei abordări se vor manifesta prin majorarea exagerată a prețurilor la cele mai solicitate produse alimentare, inclusiv cele cu semnificație socială deosebită. Majorarea încasărilor la bugetul de stat pe seama creșterii prețurilor mărfurilor de consum larg nu este un lucru dorit nici de consumatori și nici comercianți. De altfel, majorarea prețurilor poate cauza reducerea consumului final și respective, micșorarea încasărilor din alte impozite mai importante ca și contribuție la bugetul de stat, de exemplu, TVA.

Propunere:

- Eliminarea taxei pentru poluarea mediului prevăzută în Legea 1540/1998.

12. Tarifele la electricitate. În februarie și martie 2017, autoritatea de reglementare în domeniul energetic (ANRE), fără consultarea părților interesate, a făcut mai multe modificări la metodologia privind tarifului de distribuție, fără a respecta perioada de valabilitate a acesteia și contrar recomandărilor ferme a SCE. Potrivit ANRE, schimbările în cadrul de reglementare derivă din noua lege a energiei electrice 107/2016, care a implementat Pachetul Energetic III al Uniunii Europene, în timp ce Pachetul Energetic III nu se referă la modificările făcute de ANRE. Cu implicarea SCE, GNF a inițiat discuții cu ANRE pentru a soluționa disputa. În februarie 2018, ANRE a aprobat metodologiile noi privind tarifele la energia electrică, după discuții cu părțile interesate și cu asistența SCE, pentru a asigura conformitatea cu standardele europene. În iunie 2018, ANRE a stabilit tarifele pentru energia electrică pentru anul 2018 în baza noilor metodologii. În timpul discuțiilor, GNF și ANRE au convenit să retragă parțial unele dintre amendamentele menționate mai sus, în schimbul unor investiții suplimentare făcute de GNF. În final, au fost elaborate noi metodologii tarifare în conformitate cu standardele europene, iar discrepanțele existente între ANRE și GNF au fost eliminate, cu excepția angajamentelor permanente de recuperare reală a arieratelor tarifare și a retragerii complete a modificărilor aduse în 2017.

13. Normelor de consum de combustibil și lubrifianți în transportul auto. Normelor de consum aplicate la momentul actual nu corespund contextului real în Republica Moldova. Astfel, agenții economici nu se

încadrează în normele de consum și, respectiv, sunt nevoiți să suporte costuri fiscale suplimentare prin imposibilitatea deducerii în scopuri fiscale a cheltuielilor pentru combustibilul real consumat.

Propunere:

- Majorarea Normelor de consum de combustibil cu 30% pentru autoturisme prezentate în Ordinul nr. 172 din 09.12.2005, iar pentru transportul auto care nu este specificat în ordin, normele de consum să fie stabilite conform datelor uzinei producătoare cu un adaos minim de 30%.

14. Sistemul educațional și dezvoltarea resurselor umane. Sistemul educațional din Republica Moldova rămâne a fi încă destul de deficitar și necesită a fi ajustat la nevoile actuale și emergențele pieței forței de muncă și la stimularea capacității de inserție profesională și a spiritului antreprenorial. La momentul de față se constată o insuficiență majoră a calificărilor obținute în instituțiile de învățământ. Cel mai des, investitorii străini și mediul de afaceri menționează că se confruntă cu decalajul semnificativ dintre necesitățile lor și cunoștințele profesionale ale absolvenților, precum și lipsa unui număr suficient de admiteri pentru toate specialitățile cu perspective avansate pentru dezvoltarea economiei țării (specialități electronice, tehnologii de fabricație și prelucrare, construcții și inginerie civilă, sudori, textile).

Propunere:

- Asigurarea unei mai bune concordanțe între programele educaționale și cerințele sectorului privat printr-o implicare mai consecventă a sectorului privat în dezvoltarea curriculei/programului de învățământ;
- Asigurarea evaluării internaționale și a acreditării instituțiilor de învățământ și a cadrelor didactice;
- Eficientizarea mecanismului de finanțare al instituțiilor de învățământ din bugetul de stat prin concentrarea fondurilor către dezvoltarea infrastructurii educaționale și creșterea salariilor;

Reieșind din cele menționate, Stimate Domnule Ministru rugăm respectuos suportul Dvs în soluționarea problemelor descrise și enunțate în cadrul ședinței din 23 iulie. Deasemenea, reiterăm disponibilitatea EBA Moldova pentru a discuta suplimentar subiectele expuse în cadrul Grupurilor de lucru create pe platforma Ministerului între reprezentanții autorităților publice centrale aferente și reprezentanții mediului privat.

Anexă: Documente de poziție ale EBA Moldova

Cu deosebită considerație,

Mariana Rufa
Director Executiv
Asociația Businessului European

